

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 265/04-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Jozefa Galamboša, bytom K.; Augustína Sedmáka, bytom K.; Ing. Jozefa Urgela, CSc., bytom Z.; Jána Melicha, bytom D.; Milana Hazuchu, bytom S. – R.; Valérie Remencovej, bytom K.; Beáty Hlinkovej, bytom H. n. H.; Janky Lipničanovej, bytom D.; Márie Holíkovej, bytom Z. S.; Štefana Kaciana, bytom P.; Ľuboša Kaciana, bytom P.; Petra Odaloša, bytom Z.; Zdenka Nociara, bytom L.; Margity Nociarovej, bytom L.; Jozefa Svoreňa, bytom S. L.; Štefana Debnára, bytom Z. S.; Evy Konôpkovej, bytom K.; Petra Konôpku, bytom K.; Pavlíny Konôpkovej, bytom K.; Anny Výbohovej, bytom Z.; Zuzany Šulovej, bytom Z.; Anny Bažíkovej, bytom O.; Ondreja Bažíka, bytom O.; Milana Lipničana, bytom D.; Anny Smrekovej, bytom Z.; Ing. Jána Smreka, bytom Z.; Marty Maliniakovej, bytom Z. S.; Anny Výbohovej, bytom Z., a Eleny Tomašíkovej, bytom Z., zastúpených advokátkou JUDr. Z. B., Advokátska kancelária, B. B., vo veci namietaného porušenia ich základných práv vyplývajúcich z čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nečinnosťou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Ministerstva financií Slovenskej republiky a Úradu pre finančný trh v súvislosti s činnosťou nebankových subjektov a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Jozefa Galamboša, Augustína Sedmáka, Ing. Jozefa Urgela, CSc., Jána Melicha, Milana Hazuchu, Valérie Remencovej, Beáty Hlinkovej, Janky Lipničanovej,

Márie Holíkovej, Štefana Kaciana, Ľuboša Kaciana, Petra Odaloša, Zdenka Nociara, Margity Nociarovej, Jozefa Svoreňa, Štefana Debnára, Evy Konôpkovej, Petra Konôpku, Pavlíny Konôpkovej, Anny Výbohovej, Zuzany Šulovej, Anny Bažíkovej, Ondreja Bažíka, Milana Lipničana, Anny Smrekovej, Ing. Jána Smreka, Marty Maliniakovej, Anny Výbohovej a Eleny Tomašíkovej o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. augusta 2004 doručená sťažnosť Jozefa Galamboša, bytom K.; Augustína Sedmáka, bytom K.; Ing. Jozefa Urgela, CSc., bytom Z.; Jána Melicha, bytom D.; Milana Hazuchu, bytom S. – R.; Valérie Remencovej, bytom K.; Beáty Hlinkovej, bytom H. n. H.; Janky Lipničanovej, bytom D.; Márie Holíkovej, bytom Z. S.; Štefana Kaciana, bytom P.; Ľuboša Kaciana, bytom P.; Petra Odaloša, bytom Z.; Zdenka Nociara, bytom L.; Margity Nociarovej, bytom L.; Jozefa Svoreňa, bytom S. L.; Štefana Debnára, bytom Z. S.; Evy Konôpkovej, bytom K.; Petra Konôpku, bytom K.; Pavlíny Konôpkovej, bytom K.; Anny Výbohovej, bytom Z.; Zuzany Šulovej, bytom Z.; Anny Bažíkovej, bytom O.; Ondreja Bažíka, bytom O.; Milana Lipničana, bytom D.; Anny Smrekovej, bytom Z.; Ing. Jána Smreka, bytom Z.; Marty Maliniakovej, bytom Z. S.; Anny Výbohovej, bytom Z., a Eleny Tomašíkovej, bytom Z. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. Z. B., Advokátska kancelária, B. B., ktorou namietajú porušenie ich základných práv vyplývajúcich z čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol k dohovoru“) nečinnosťou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Ministerstva financií Slovenskej republiky a Úradu pre finančný trh v súvislosti s činnosťou nebankových subjektov.

Sťažovatelia uviedli, že so spoločnosťami Horizont Slovakia o. c. p., akciová spoločnosť, K., BMG INVEST, s. r. o., K., AGW, s. r. o., K., a BVD Družstvo, B. B., uzavreli rôzne typy zmlúv (zmluvy o pôžičke a zmluvy o tichom spoločenstve), na základe

ktorých v zmysle dohodnutého plnenia poskytli svoje finančné prostriedky označeným podnikateľským subjektom (ďalej aj „nebankové subjekty“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia tak konali preto, lebo „*tieto obchodné spoločnosti, označované ako nebankové subjekty ako účastníci zmluvného vzťahu uzatvoreného so sťažovateľmi ponúkli výhodné zhodnotenie ich hotovostných finančných vkladov*“, pričom uzatvorením uvedených zmlúv podľa právnej zástupkyne sťažovateľov „*BMG Invest s. r. o., K., AGW s. r. o., K., BVD Družstvo, B. B., HORIZONT Slovakia o. c. p., a. s., K., prevzali na seba zmluvnú povinnosť zabezpečiť vkladateľom (sťažovateľom) podiel na zisku, výnos, alebo iným spôsobom označené zúročenie vkladov*“.

Podľa právnej zástupkyne sťažovateľov „*uvedené spoločnosti vykonávali činnosť v oblasti finančného trhu. Pre výkon takejto podnikateľskej aktivity sa okrem všeobecných náležitostí pre podnikanie vyplývajúcich z Obchodného zákonníka vyžadovalo aj splnenie špeciálnych podmienok stanovených v právnych normách*“.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietajú, že ústredné orgány štátnej správy, konkrétne „*Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo financií Slovenskej republiky a Úrad pre finančný trh v rámci svojich zákonných povinností nevenovali dostatočnú pozornosť pôsobeniu tzv. nebankových subjektov na trhu*“, pričom vedeli, že „*podnikanie týchto subjektov je v rozpore s platným právnym poriadkom*“.

Sťažovatelia tvrdenie o zodpovednosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Ministerstva financií Slovenskej republiky a Úradu pre finančný trh za nezákonnú činnosť tzv. nebankových subjektov a ich následnú neschopnosť plniť svoje zmluvné záväzky opierajú o ustanovenia § 16, § 28, § 29 a § 30 zákona č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, ako aj o ustanovenia § 59, § 60 a § 62 zákona č. 385/1999 Z. z. o kolektívnom investovaní v znení neskorších predpisov.

V tejto súvislosti sťažovatelia poukazujú na čl. 12 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú ľudia slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach, pričom základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné, v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy,

podľa ktorého každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa právnej zástupkyne sťažovateľov *„sťažovatelia negatívnym a protizákonným stavom plynúcim z vykonávania podnikateľských aktivít nebankových subjektov utrpeli ujmu na svojich základných právach, keď vložené úspory neboli zhodnotené spôsobom garantovaným... Sťažovatelia vložením vlastných finančných úspor do spoločností... za účelom ich zhodnotenia utrpeli ujmu a to aj z toho dôvodu, že Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a Úrad pre finančný trh nekonali dôsledne svoju povinnosť kontrolovať dodržiavanie zákonnosti v rámci im zverených kompetencií. Svojou nečinnosťou spôsobili, že subjekty, ktoré podnikali na trhu, nespĺňali zákonom predpísané podmienky a ústredné orgány štátnej správy nezasiahli v rámci možnosti zverených im zákonom“.*

Na základe tvrdení obsiahnutých v sťažnosti žiadali sťažovatelia, aby ústavný súd ich sťažnosť prejednal a nálezom vyslovil, že *„nekonaním Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Ministerstva financií Slovenskej republiky, Úradu pre finančný trh bolo porušené základné právo sťažovateľov vyplývajúce z čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 dodatkového protokolu Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...“.* Zároveň žiadali priznať im rôzne finančné čiastky určené asi podľa ich zmluvných vzťahov s nebankovými subjektmi, ale neuviedli, z akého titulu. Možno sa len domnievať, že ide o primerané finančné zadosťučinenie (str. 6 sťažnosti).

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či sú splnené zákonom ustanovené podmienky pre jeho prijatie na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z obsahu podania a najmä návrhu na rozhodnutie (petitu) vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu k dohovoru v dôsledku nečinnosti príslušných orgánov Slovenskej republiky vo vzťahu k pôsobeniu nebankových subjektov.

Základnou ústavnou podmienkou konania o ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy je sťažovateľom namietané porušenie niektorých jeho základných práv alebo slobôd zaručených v ústave, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, pričom ochrana uvedeného práva v okolnostiach daného prípadu nepatrí do právomoci všeobecných súdov.

Z ustanovení čl. 20 ústavy však nemožno vyvodiť pozitívne právo fyzickej osoby alebo právnickej osoby voči štátu (prípadne jeho mocenským orgánom) na elimináciu, prípadne kompenzáciu strát vyplývajúcich z rizík spojených s jej dobrovoľnou účasťou v podnikateľských, resp. súkromnoprávných vzťahoch založených na báze zmluvnej voľnosti. Sťažovatelia pri tom na základe vlastného rozhodnutia vstúpili do takých typov záväzkovoprávných vzťahov, v rámci ktorých právny poriadok neposkytuje účastníkom právneho vzťahu právne garancie zo strany štátu týkajúce sa „návratnosti“ poskytnutého peňažného plnenia, či ekonomickú dosiahnuteľnosť dohodnutej miery úročenia alebo podielu na zisku vo vzťahu k poskytnutému peňažnému plneniu. Zákonom ustanovené

podmienky ochrany vkladov a poskytovania náhrad za tieto vklady, ak sa stanú nedostupnými, boli sťažovateľom v čase uzatvárania dotknutých zmlúv dostupné a známe (zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 118/1996 Z. z. o ochrane vkladov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Navyše, je potrebné uviesť, že o ochrane vlastníckeho práva rozhodujú podľa čl. 142 ods. 1 ústavy všeobecné súdy.

Ústava garantuje ochranu vlastníckeho práva, negarantuje však výšku zisku v podnikaní, prípadne pri špekulatívnom používaní majetku.

Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade orgány, ktoré sťažovatelia vo svojej sťažnosti označili ako porušiteľov ich základných práv, sa tohto porušenia, tak ako to žiadajú sťažovatelia vysloviť v petite sťažnosti, nemohli dopustiť.

Táto skutočnosť zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

Sťažovatelia v odôvodnení svojej sťažnosti poukázali aj na čl. 20 ods. 1 ústavy garantujúci právo vlastníť majetok, rovnosť vlastníckeho práva, ako aj rovnakú ochranu vlastníckeho práva všetkých vlastníkov, v spojení s čl. 12 ústavy. Vo vzťahu k čl. 12 ústavy sa však sťažovatelia rozhodnutia ústavného súdu nedomáhali. Ústavný súd sa preto súcviazaný návrhom (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) sťažnosťou sťažovateľov zaoberal v rozsahu, v akom predmet konania vymedzila právna zástupkyňa sťažovateľov v petite sťažnosti.

Podľa ustanovenia § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa k návrhu na začatie konania musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

V sťažnosti je uvedená aj Anna Šulcová, bytom S., ktorá však neudelila splnomocnenie na zastupovanie, ani nesplnomocnila zástupcu na zastupovanie pred ústavným súdom. Z uvedeného dôvodu o jej návrhu nebolo rozhodované ako o návrhu sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2004